

Maja NOVAK, Nenad NOVAK

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo,

Zavod za zaštitu bilja

maja.novak@hpcphs.hr

SUZBIJANJE KOROVA U RAJČICI

SAŽETAK

Rajčicu zakorovljuju karakteristični korovi okopavina te ih je potrebno suzbijati. U Hrvatskoj dozvolu za primjenu u rajčici ima 17 herbicidnih pripravaka na osnovi šest djelatnih tvari od kojih svaka ima određene specifičnosti i spektar djelovanja. Dozvoljeni herbicidni pripravci, sami ili u kombinacijama, suzbit će većinu važnih korova u rajčici.

Ključne riječi: rajčica, suzbijanje korova, herbicidni pripravci

UVOD

U Republici Hrvatskoj, uz još pet povrtnih kultura, rajčica se uzgaja na više od 70 % ukupne površine pod povrćem. Prema podatcima Državnog zavoda za statistiku ukupna proizvodnja rajčice u Hrvatskoj iznosi nešto manje od 23 tisuće tona godišnje, što je puno manje od vodećih europskih proizvođača. Prema istom izvoru, u 2014. prinos rajčice smanjen je za 32 % u odnosu na konačne ostvarene prinose u 2013. Najveći dio rajčice uzgaja se na otvorenom prostoru od čega čak 90 % za potrošnju u svježem stanju, a uzgoj za preradu iznosi samo 10 %. U zatvorenom prostoru rajčica se uzgaja na otprilike 200 ha, i to isključivo za potrošnju u svježem stanju.

SUZBIJANJE

Rajčica se može saditi ili sijati. Za potrošnju u svježem stanju uzgaja se uglavnom iz presadnica, a izravnom sjetvom uzgaja se za industrijske potrebe. Bez obzira na oblik proizvodnje, korov je pratitelj svake kulture te jedan od ograničavajućih čimbenika u proizvodnji rajčice. Međutim, ipak se nešto veći problem u zaštiti od korova javlja u proizvodnji izravnom sjetvom u polju.

Najčešći i ekonomski najvažniji jednogodišnji širokolisni korovi u rajčici jesu obični šćir (*Amaranthus retroflexus*), bijela loboda (*Chenopodium album*), ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia*), crna pomoćnica (*Solanum nigrum*), pastirska torbica (*Capsella bursa-pastoris*), ptičji dvornik (*Polygonum aviculare*), veliki dvornik (*Polygonum persicaria*), tušanj (*Portulaca oleracea*), europski mračnjak (*Abutilon theophrasti*), bijeli kužnjak (*Datura stramonium*), obična dikica (*Xanthium strumarium*) i zapadnoamerički šćir (*Amaranthus blitoides*), a od jednogodišnjih uskolisnih korova najčešće se pojavljuju obični koštan (*Echinochloa crus-galli*), sivi muhar (*Setaria glauca*), zeleni muhar (*Setaria viridis*), pršljenasti muhar (*Setaria verticillata*), vlasasto proso

(*Panicum capillare*), pravo proso (*Panicum miliaceum*), američko proso (*Panicum dichotomiflorum*), obična svračica (*Digitaria sanguinalis*) te katkad i jednogodišnja vlasnjača (*Poa annua*). Od višegodišnjih širokolisnih korova štete najčešće nanose obični ladolež (*Calystegia sepium*), poljski slak (*Convolvulus arvensis*) i poljski osjak (*Cirsium arvense*), a od višegodišnjih uskolisnih korova pirika (*Agropyron repens*) i divlji sirak (*Sorghum halepense*) te nešto rjeđe zubača ili troskot (*Cynodon dactylon*).

Za uspješnu borbu protiv korova na malim površinama i u vrtovima preporučaju se mehaničke mjere zaštite od korova (okopavanje i plijevljenje), a na velikim i industrijskim površinama prijeko je potrebna primjena kemijskih mjera (herbicida). U Republici Hrvatskoj dozvolu za primjenu u rajčici ima 17 herbicidnih pripravaka na osnovi šest djelatnih tvari. Herbicidni pripravci na osnovi djelatne tvari metribuzin (SENAT WG, METRIPHAR, MISTRAL 70 WG, SCORPIO 70 WG, SENCOR WG 70, METRO i SENCOR SC 600) dobro ili vrlo dobro djeluju na najvažnije jednogodišnje širokolisne korove u rajčici, kao što su šćirevi, lobode, dvornici i ambrozija. Pripravci DOST 330 EC, STOMP 330 E, PENDIGAN 330 EC, PENDUS 330 EC, STOMP AQUA i SHARPEN 330 EC na osnovi djelatne tvari pendimetalin smanjit će zakorovljenost nekim jednogodišnjim širokolisnim korovima te će dobro ili vrlo dobro djelovati na važne jednogodišnje uskolisne korove, kao što su obični koštan, muhari, obična svračica te jednogodišnja vlasnjača. Pripravak DEVRINOL 45 FL na osnovi djelatne tvari napropamid djeluje na većinu važnih jednogodišnjih uskolisnih i širokolisnih korova. Zbog hlapivosti pripravak se primjenjuje prije presađivanja uz plitku inkorporaciju (2-5 cm). Treba istaknuti da niti jedno od navedenih pripravaka na osnovi te tri djelatne tvari zasebno ne djeluje dovoljno učinkovito na crnu pomoćnicu, stoga ih je potrebno koristiti u kombinaciji. Isto tako potrebno je navesti da, pored zemljišnog odnosno rezidualnog djelovanja, navedeni pripravci pokazuju i određeno kontaktno djelovanje. Primjenjuju se nakon sjetve, a prije nicanja (pre-em) ili prije presađivanja. Za postizanje optimalne učinkovitosti tlo treba biti dobro pripremljeno, lagane mrvičaste strukture i bez gruda, a ubrzo nakon primjene potrebna je određena količina oborina koja će rasporediti herbicid u zonu nicanja korova. Pripravci na osnovi metribuzina mogu se primijeniti i nakon nicanja (post-em) ili nakon presađivanja. Za proširenje spektra na uskolisne korovne vrste, pripravci na osnovi metribuzina, u primjeni prije nicanja mogu se kombinirati s pendimetalinom, a u primjeni nakon nicanja/presađivanja mogu se koristiti u kombinaciji s graminicidima AGIL 100 EC na osnovi djelatne tvari propakizafop i SELECT SUPER na osnovi djelatne tvari kletodim. AGIL 100 EC i SELECT SUPER sistemici su i primjenjuju se nakon nicanja (post-em) ili nakon presađivanja, a djeluju na većinu važnih jednogodišnjih uskolisnih korova, kao što su muhari, obični koštan, svračica i prosa te na višegodišnje uskolisne korove, od kojih je potrebno izdvojiti najvažnije, a to su pirika i divlji sirak. Dozvolu za primjenu ima još i TAROT 25 DF na osnovi djelatne tvari rimsulfuron. TAROT 25 DF sistemici je herbicidni pripravak namijenjen suzbijanju jednogodišnjih i višegodišnjih

uskolisnih te nekih jednogodišnjih širokolisnih korova nakon nicanja (post-em) ili nakon presađivanja rajčice.

Iz pregleda je vidljivo da niti jedan herbicidni pripravak u spektru djelovanja nema višegodišnje širokolisne korove. Iz tog razloga, ako su na parceli prisutni višegodišnji širokolisni korovi, kemijske mjere zaštite potrebno je provesti prije sjetve ili sadnje rajčice primjenom totalnih herbicida koji imaju dozvolu za tu namjenu. Cilj takva postupka jest sjetva/sadnja rajčice na parcelu slobodnu od višegodišnjih korova, što će kasnije u vegetaciji suzbijanje korova učiniti lakšim i učinkovitijim.

Da bi se postigli optimalni rezultati zaštite od korova uz istovremenu selektivnost prema kulturi, odobrene pripravke treba koristiti sukladno detaljnoj uputi za uporabu, navedenoj na etiketi, te se pridržavati preporučenih doza i ograničenja.

SUMMARY

WEED CONTROL IN TOMATO

Weed species in tomato are typical weeds of row crops and they should be controlled. In Croatia permission for use in tomato has 17 herbicide products based on six active substances, each having a certain specificity and spectrum of species which controls. Authorized herbicide products, alone or in combinations, are able to control most of important weed species in tomato.

Keywords: tomato, weed control, herbicide products

Stručni rad